

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNPAL REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.

Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szerelmi részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadónálhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilatkoztatások közlemények árszabály szerint számítottak.

A petrillai bányaszerencsétlenség.

Folyó hó 2-án a petrillai kísérleti tárnában három ember meghalt. A szénegáz ölt meg.

Ez a szomorú tény.

Az ember lelke elszorul, ha ép, erőteljes embertársát, váratlanul halálos baleset éri. Ami pedig minden foglalkozási körben, a legmesszebbmenő elővigyázat dacára naponként előfordul. És, ha mások hibája, mulasztása, ténykedése, vagy vétke vigyázatlansága okozza, akkor a törvény számonkéri az elpusztult életet. Ha az illetőnek vesztét maga okozta, ugyis életével lakol. De a legnagyobb elővigyázat, minden esztetőségre számított óvintézkedés dacára végzetes szerencsétlenségek mégis mindenütt előfordulnak. Ki felel ezekért?

Tekintsük a petrillai esetet.

A kísérleti tárnában 50—60 ember dolgozott. A szellőztető készülék kifogástalanul működött. Tiszta, friss volt a levegő, miként a föld felületén. A szén-, vagy kőfejtéssel, valahol felszabadult a gyilkos gáz, betódult a tárnába.

Az emberek észrevették s kimenekültek. Nem történt semmi bajuk.

Három bányász, — hogy — hogyan — menekülés közben összeesett, megfuladt. A rögtön alkalmazott élesztési, mentési kísérlet hiába való volt. Az ugynevezett kélgáz (szénmonoxid, CD) okozta halálukat, amely észrevétlenül behatol a tárnába s aki egy-két lélegzéssel magába szívja, tagjaiban kellemes zsibbadást érez, eszméletét veszíti s azonnal megfulad.

Önként felmerül tehát a kérdés, hogy a saját vigyázatlanságuk okozta-e halálukat a petrillai elszerencsétlenülteknek? Nem! A bánya üzemvezetőség vádolható-e mulasztással, vagy visszaéléssel? A hivatalos, részrehajlatlan vizsgálat szerint az sem. (Ezt az alábbiakban bizonyítjuk.) Tehát a harmadik, a véletlen szerencsétlenség esete forog fenn.

Ezzel az esettel foglalkozik lapunk: a »Déva és Vidéke« március 6-iki és 13-iki számában s »visszaélésnek« és »tömeges halálesetnek« tünteti fel a bányaszerencsétlenséget s oly súlyos vádakot sorol fel a petrozsényi bányagazgatóság, a bányahatóság, a petrozsényi főszolgabíró, a fővárosi lapok, sőt lapunk ellen is, melyeket kellő értékükre leszállítani, a meg gondolatlanul, ugylátszik, nem minden célzatos-

ság nélkül hangoztatott s a való tényállással ellenkező ráfogásokat, mint ilyeneket megvilágítani, — már a saját megtámadott reputációnk érdekében is — kötelességünknek tartjuk.

De tekintsük sorrendben a »D. és V.« tudósítását, mely így hangzik:

— Feltűnt ugyanis szerkesztőségünknek, hogy midőn a kapott sürgönytudósítás megerősítése végett a petrozsényi előjárósághoz fordultunk, végezetül kijelentették: — Az egész dolog különben jelentéktelen. Az ilyen halálesetek mindennapos, megszokott dolgok a Deák-bányában.

Hogy kivel beszélt telefonon a községi bíró — mert éppen ő válaszolt a »D. és V.« szerkesztőségére tudakozására — azt nem tudjuk, de azt határozottan állítjuk, hogy azt mondta: — »Az ilyen halálesetek, minden elővigyázati intézkedések dacára a világ legmodernebb szénbányáiban előfordulnak.«

E sorok írója éppen a telefontól volt és még az előjáróság két tagján kívül egy budapesti építész-mérnök, kik a fenti választ hallották s igazolják.

Ez a tényállás, melynek egészen más az értelme, mint ahogyan a »D. és V.« elferdíti.

Azt állítja továbbá a nevezett lap:

— Különös! Hiszen a dévai ügyészség útján minden hirtelen halálesetről azonnal tudomást szerzünk, ami a megyében történik. Már pedig mi az ilyen szerencsétlenségről sohasé hallottunk, se az ügyészségen, se a petrozsényi sajtóban, sőt az esetet tartalmazó táviratunkat se adta le a »Távirati Iroda« és az csakis a »Budapesti Hírlap«-ban jelent meg, mely önálló tudósításokat kér tőlünk. A dolognak olyan színe volt, mintha az ilyen eseteket elhallgattatnák...

— Persze, a petrozsényi bánya eljárása érthető. Ő Isten és ember előtt felelős munkásai életéért... Most kérjük, hogy merészel az a bánya kibújni a törvény parancsa alól? Hogy meri hallgatással elkerülni az igazság kutató kezét?

Biztosra vesszük, hogy a bányagazgatóság erre a nagyhangu provokálásra, hűen teljesített kötelessége tudatában nem reagál. De mi, a helyi sajtó indokolatlan meggyanúsításával szemben elutasíthatlan kötelességünknek tartjuk a támadást az igazság fegyverével visszaverni.

Igaz, hogy mi a petrillai bányaszerencsétlenségről nem írtunk semmit. És pedig azért, mert Petrilláról megbízható értesülést nem kaptunk. Sőt az ott eltemetett és anyakönyvelt elszerencsétlenültek nevét sem tudhattuk meg. Továbbá, mert utánjárással csak lapunk megjelenése után tudtuk meg, hogy véletlen szerencsétlenség esete forog fenn, melynek időutáni

közlésével is bányászaink kedélyét csak indokolatlanul izgatnánk, anélkül, hogy ezzel bármily köztekintetnek, avagy fontos érdeknek hasznos szolgálatot tennénk. A szenzáció hajhászat pedig nem kényerünk.

Megtudtuk továbbá azt is, hogy a bányatársulat petrozsényi bányagazgatósága a folyó hó 2-án délután 5 órakor történt bányaszerencsétlenséget a törvényben megszabott kötelességéhez híven azonnal bejelentette a zalatnai bányakapitányságnak táviratilag és a petrozsényi főszolgabírósnak írásban. És már 3-án délelőtt Róth m. kir. bányaeszküdt, Prileszky Pál szolgabíróval és dr. Schulek Jenő járásorvossal a helyszínre kiszállva megállapították hivatalosan a már ismertett tényállást és azt hogy a bányáüzemvezetőséget a balesetért felelősség nem terheli. Prileszky szolgabíró az orvosrendőri vizsgálat megejtése után a balesetet távbeszélőn nyomban bejelentette a dévai kir. ügyészségnek, honnan Török kir. ügyész ugyancsak távbeszélőn közölte intézkedését, melyszerint büntény esete nem forogván fenn, a szolgabíró adja meg az engedélyt az eltemetésre. Megis adta 1902-1909. szám a. s az iratokat pedig betérjesztette a kir. ügyészséghez.

Illetékes helyen meggyőződést szereztünk a közölt tényállásról, amely nyilvánvalóan igazolja, hogy a bánya megtette kötelességét a baleset bejelentése tekintetében és se közvetlen, se közvetve nem tett semmit a szerencsétlenség eltitkolása végett.

Konstatálhatjuk azt is, hogy nemcsak az olyan eseteket, amelyek a büntetőbíróság esetleges beavatkozását indokolhatnák, hanem a bányáüzemnél előforduló legcsekélyebb sérüléseket is esetről-esetre bejelentik a főszolgabírósnak és a bányahatóságnak, amelyekben a kötelességszerű vizsgálatot ezek mindig megejtik s az eset körülményeihez képest ezek tudják kötelességüket s azt a törvény rendelkezésének megfelelően teljesítik is. A bányát tehát visszaélés vádjával nem illetheti. Csak pár esetet hozunk fel bizonyítékkul:

Luko J. Juon v. ájár a dílsai bányában arcán és kezén megsérült december 14-én s a bánya még az nap bejelentette, ami a főszolgabírósnál 9201—908. sz. a. van iktatva. Piper Miklós heti munkás február hó 4-én csillettetés közbe jobb keze két ujján zuzódási sérülést szenvedett a nyugati rakodón s a bánya azonnal tett jelentése

MOSKOVITS FARKAS és TÁRSA

;; CZIPŐ-, CSIZMA ÉS HADFELSZERELÉSI GYÁR. ❖❖❖ CS. ÉS KIR. KÖZÖSSÉGSEREG SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI. ;;

Petrozsény, Kossuth Lajos-utca Junger Samu házában

Elsőrangú készítményű férfi, női és gyermek lábbeliek, csizmák, munkás bakancsok eredeti gyári szabott árban árusítatnak.

a főszoigabirónál 390—909. sz. a. van iktatva. És a főszoigabiróság sérültek és tanuk kihallgatásával megejtette a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy kit terhel felelősség a balesetért. És ha bűnvádi uton üldözendő eset forog fenn, azonnal betérjeszti az iratokat a kir. ügyészséghez, minden esetben.

Minden balesetnél így jár el a bánya, amelynek üzemvezetése állandóan a bányahatóság ellenőrzése alatt van, amely a legmesszebbmenő óvintézkedéseket fogantatosítja a szerencsétlenségek kikerülése végett. De megteszi ezt a bánya a saját érdekében is, mert hiszen szüksége van az emberekre. Örölség tehát feltételezni is, hogy a balesetek elhárítása végett minden kitelhetőt meg nem tesz.

Arra a meggyanúsításra, hogy a petrillai haláleseteket általában az előfordult baleseteket lapunkkal is elhalgattatja a bánya, kötelességünk kijelenteni, hogy a volt és a jelenlegi bányahatóság se közvetlen, se közvetve soha ilyen kívánságuknak, vagy ohajtásuknak kifejezést nem adott, sőt előfordult esetekben készséggel rendelkezésre bocsájtották hírlapi közlés céljából a tényállást feltüntető hiteles adatokat.

Az sem igaz, hogy a Deák-bányában tömeges halálesetek fordultak volna elő. Nyolc év előtt bányalég robbanás folytán hét ember meghalt. A bányahatósági és bűnfenyítő vizsgálat megállapította, hogy egyik munkás a legszigorubb tilalom ellenére cigarettára gyújtott becsapódott gyufával s ez okozta a szerencsétlenséget. A bányát tehát azért sem terhelte felelősség. És most meghalt három ember. Az orvos-rendőri és bányahatósági vizsgálat szerint véletlen baleset folytán. A nyomozati iratok a kir. ügyészségnél vannak.

A továbbiakról tehát most nem szólhatunk.

Csak azt jegyezzük meg még, hogy a szóban forgó esetben a vizsgálat megállapította azt is, hogy a három szerencsétlenül járt munkást a felügyeletet teljesítő aknász figyelmeztette, hogy azonnal hagyják el a bányát. Az aknász azután tovább ment a társa végeig, hogy a többi munkásokat kiszólítsa. A többiek ki is mentek mindannyian, de mire az aknász ellenőrző útjáról a társa végéről visszatért a három munkást a földön elterülve találta. A szerencsétlenek tehát nem tettek eleget az ő felhívásának.

A Salgótarjáni Köszénbánya Rt.-Társ. petrozsényi igazgatósága alatti üzemeknél több mint hétezer bányamunkás dolgozik s él tisztességesen. Hogy annyi ember között kisebb-nagyobb, sőt halálos sérülések is fordulnak elő, az kikerülhetetlen.

De hiszen a vasúti forgalomnál és az építkezéseknél aránylag több baleset fordul elő mint az itteni bányákban, de azért senki sem követeli, hogy az építkezéseket és a vasúti forgalmat be kell szüntetni.

Csak a »D. és V. látja indokoltnak, hogy a Deák-bányát be kell csukni. Sokkal kisebb bányában, Ajkán, Dománban csak a legutóbbi időkben százával pusztultak el és pedig tömegesen.

De senki sem gondolt arra, hogy emiatt azokat a bányákat üzemben kívül kell helyezni. Nyári hőségben hány aratómunkás hal, — vagy betegszik meg napszúrás folytán; — tehát be kell szüntetni az aratást. Hány ember pusztul el a tengeren, tehát be kell szüntetni a tengeri hajózást.

A »D. és V.« tarthatatlan következtetésére csak azt jegyezzük meg még, hogy a bányatűz a petrillai Deák-bányában el van falazva, az a tárna évtizedek óta nincsen üzemben s laikus által is megérthető szakértői megállapítás szerint az elfojtott, izolált bányatűz és az attól tova fekvő kísérleti tárnában előfordult széngáz behatolás között semmi összefüggés sem lehet. Tehát még ez sem nyújt támpontot a »D. és V.« indokolatlan következtetésére

Hazai és Külföldi bányaszakértők eljönnek s tanulmányozzák a petrozsényi bányák modern berendezését s a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak különösen a munkások testi épségének s életbiztonságának érdekében alkalmazott s legmesszebbmenő intézkedések és berendezkedések iránt s az igazgatóságnak, az üzemvezetőségnek lelkiismeretességét, szakértelmét, a munkások életbiztonságáról való gondoskodását hátrányosan nem érintheti a »D. és V.«-nek vádja, mely ellen nem védjük mi a bányát, mely erre se ráutalva nincsen, se megbízást nem adott, de a tényállás hű ismertetését a helyi sajtó elutasíthatatlan kötelességének tartva, tárgyilagosan, minden személyi vagy mellék-vonatkozás nélkül fenti észrevételünket meg kellett tennünk.

KÜLÖNFÉLÉK:

A községi bizottságok megalakítása. Petrozsény község képviselőtestülete f. hó 5-ikén járási főszoigabiró által újból megalakítván, a folyó hó 17-én tartott közgyűlésen az állandó bizottságok alakították és pedig: Számvizsgáló és gazdasági bizottság (Pénzügyi bizottság): Marek Mór, Kosztella János, Pick Samu, Róth Flóris, dr. Rosenberg Ignác, Schreiner József, Hacker Márton, Varjassy István és Zádory Károly. Építkezési bizottság: Henrich Viktor, Kosztella János, Lugosy István, Róth Flóris, dr. Rosenberg Ignác, dr. Weisz József, Spiegel Sándor, Sternberg Bertalan, Hacker Márton, Varjassy István, Zádory Károly. Fogyasztási adó- és adópótlék-kezelő bizottság: Pick Samu, Pelger Mihály, Schreiner József, Klein Henrik, Grausam Károly, Hacker Márton, Zádory Károly. Iparostanonciskolai bizottság: Henrich Viktor, Grausam Károly, dr. Ábrahám József, Klein Henrik, Marek Mór, dr. Nesztor Kámil, Nagy Miklós, Pick Samu, dr. Rosenberg Ignác, Spiegel Sándor, Sternberg Bertalan, Schreiner József, Váradi Vilmos, Hacker Márton, Varjassy István, Zádory Károly. Egészségügyi bizottság: Dr. Schulek Jenő, Nesztor Kámil dr., dr. Weisz József, dr. Vitéz Lajos, Grafiusz Vilmos, Gerbert Guidó, Buday János, Rádik István, Stanka Ávrám, Kósa Mihály, Pelger Mihály, Kiss Károly, Leitner József, Priváry Géza, Salló Károly, Róth Frigyes, Gerbert Béla, Várady Vilmos, Schäffer Mihály, Szűszer Mihály, Nagy Miklós, Hacker Márton, Zádory Károly, Varjassy István. Községi választókat összeíró bizottság: I. kerület: Henrich Viktor, Pick Samu, Varjassy István. II. kerület: Schreiner József, Grausam Károly, Zádory Károly. Községi igazoló választmány: Janza Vazul főszoigabiró, elnök, Kósa Mihály, Róth Flóris, dr. Rosenberg Ignác, Váradi Vilmos, Zádory Károly. Adókievítő és adóterelési javaslatot tevő bizottság: Marek Mór, Pick Samu, Grosz Hermann, Sternberg Bertalan, Várady Vilmos, Varjassy István, Hacker Márton. Védköteleseket puható bizottság: Az egész előjáróság. Lőösszeírási bizottság: Az egész előjáróság, segéd- és kezelő személyzet, rendőrbiztos, rendőrség. Még egy tárgya volt a közgyűlésnek. Henrich Viktor községi mérnök ugyanis nagymérvű elfoglaltatása miatt ezen tisztségről lemondott, amit a közgyűlés sajnálattal tudomásul véve, több évi hű, buzgó és hasznos működésének jegyzőkönyvi elismerése mellett, neki köszönetet szavazott s utódjául egyhangulag Spiegel Sándor petrozsényi m. v. osztálymérnököt választotta meg, illetőleg a községi mérnöki tisztség elfogadására felkérte.

— **A petrozsényi és járási ipartestület folyó hó 13-án tartotta évi rendes közgyűlését,** mely alkalommal a választások is megejtetvén: Előjárósági tagok lettek: Dunay Mihály, Krausz József, Roth Ede, Eisler Ferencz, Kraktusz István, Grünfeld Dávid, Kozák György, Borsy János, Farkas János, Földeaky József, Roth Frigyes, Dékány Imre, Schwalb Nánán, Spáth Antal, Madaker György, Figuli Antal. Póttagok: Csucs Márkus, ifj. Fodor István, Divok József, Peck Mihály. Számvevők: Pavisits Béla, Schwarz Vilmos, Kluger Fülöp. Pénztárnok: Doda Károly. Alelnök: Krausz József.

— **Tűz.** Aninoszán f. hó 18-án virradóra 1 óra tájt, a Kohn Lázár-féle korcsmának tetőzete teljesen leégett, a kár tetemes, egy része megkerül mert biztosítva volt. Az össze sereglet tömeg csak bámolni tudot, de segíteni — egynehányan kivéve — nem, indolenciát tud tanusítani az ilyen bányász nép legjobban bizonyítja az, hogy amikor Dubovszky Elemér b.-mérnök a tűz helyhez sietve, az onnan jövő emberekkel találkozáskor kérdezi, hol és mi ég? a rövid válasz volt — ott lent. — A tűzhelytől többeket elküldött a társulati tűzifecskendőkért, el is mentek, de — haza.

— **Veszett kutya** ejtette rémületbe a piactér környékén lakókat f. hó 15-én. Láncra kötve tartotta Hermann Adolf azt a hatalmas házirozsó ebet, amely valahogyan elszabadult s megmárt több kutyát, két sertést s megharapta Hermann A. kocsisának a kezét. Három rendőr és a kocsis beszorították az ölbe s 18 revolver golyó nem ölte s a rendőrök karddal szúrták s vágták agyon, de vére a rendőrökre fröcscent s ezért ezek a kocsissal együtt a Högyes-féle Pasteur intézetbe felutaztak s beojsáták magukat. A főszoigabiró elrendelte az ebzárlatot s a Petrozsényben ismét nagyon elszaporodott köberek irtását.

A Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat m. hó 27-én tartotta meg Chorin Ferencz dr. főrendiházi tag elnöklésével XLI. rendes évi közgyűlését. A közgyűlés elnöke a jegyzőkönyv vezetésével Görög Gábor igazgató-helyettes, hitelesítésével pedig két részvényt bízott meg. Egyéb alakítások elintézése után a közgyűlés jóváhagyóan tudomásul vette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését, valamint megállapította és jóváhagyta az 1908. évi zárszámadásokat és mérleget. A lefolyt üzleti év az üzemi költségeknek és adóknak levonása után az 1907. évi 364.493 korona 52 fillér áthozatallal együtt 5,007.634 korona 04 fillér összhozadékot mutat, melynek fölössztására vonatkozóan az igazgatóság ind. ványa értelmében a közgyűlés úgy határozott, hogy az összegből 1,000.000 korona az értékesítésre, 300.000 korona a rendes tartalékalap javára fordíttassék, hogy az igazgatóság és tisztviselők jutalékának levonása után fönmaradó összegből a forgalomban lévő 90.000 darab részvény után részvényenkint 32 korona s így e címen 2,880.000 korona használtassék föl, hogy a fönmaradó 463.319 korona 99 fillér az 1909.-ik év javára előirassék és végül, hogy az osztalék az 57. számú szelvény bevonása elleneben 1909. március 2-ától kezdve kerüljön kifizetésre. A közgyűlés az igazgatóságnak, valamint a felügyelőbizottságnak a fölmentést megadta és ezzel kapcsolatban különös melegséggel ünnepelte a társulat két érdemes igazgatójának, Frischmann J. Frigyesnek és Reimann Lázárnak negyvenéves szolgálati jubileumát. A közgyűlés elnöke ékes szavakkal méltatta az ünnepelt két igazgató gazdag sikerü tevékenységét. A munkának is megvan a maga poézisa, mondá az elnök. Valami fölemelő van abban, ha az ember egy nagyszabású alkotáson végigtekintvén, elmondhatja magáról, hogy ennek ő volt egyik tényezője. Ő, ki közel 30 év óta együtt működik a két igazgatóval, tanuskodhatik arról, hogy mindketten egész életüket a vállalat céljainak és közhasznú törekvéseinek szentelték és ama ritka összeforrottságról, mely egész lényük és a társulat érdekei között fönáll. Visszapillantást vetett ezután a társulat negyven év alatti fejlődésére. A magyar iparfejlődés történetének érdekes fejezete ez. A Salgótarjáni Köszénbánya-Részvénytársulat négy évtized előtt egy millió métermázsát termelt évenként, kilencszáz munkással dolgozott, kiknek évi bére 400.000 koronát tett. 1908.-ban 20,000.000 métermázsát termelt 10,000 munkással, sőt a vezetése alatt álló bányák termelésével 25,000.000 ra rugott az össztermelés, foglalkoztatott munkások száma a 14,000-et, évi bérük pedig a 14,000.000 koronát haladta felül. A hazai bar-

Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli Részv.-Társ. Budapest, V., Báthory-ut 5. Főlerakata Petrozsény Schäffer Mihály cégnél.

Állandóan raktáron vannak és árusíttatnak azonnali palackcsere mellett:

Borszéki főkut
Borszéki Kossuth-kut
Borszéki Boldizsár-kut
Bodoki Matild
Borhegyi
Baross

Boholti
Előpataki
F.-Rákosi Mária
Fehérkői
Glória
Horgász — Hankó

Hebe
Káson-Jakabfalvi
Káson-Salutaris
Répai
Székely-Selters
Stojkai

naszéntermelés egyharmadát a társulat szolgáltatja. Kulturális és szociális célokra nagy összegeket költ, csak munkáslakóházakra a lefolyt két évben három és fél millió koronát áldozott. Különösen figyelemreméltó a petrozsényi bányászat gyors fejlődése. A petrozsényi bányákat a társulat 1895-ben szerezte meg a Brassói Bánya- és Kohó-egyesülettől, termelésük akkor évi két és fél millió métermázsát tett, ma pedig már évi tíz millió métermázsára rug. A társulat nem riadva vissza a legnagyobb áldozatoktól sem, a bányák termelőképeségét tetemes beruházásokkal már a legközelebbi években évi 15–16 millió métermázsára akarja emelni, mert e bányavidék több ezer millió métermázsára rugó szénvagyonánál és termékeinek kitűnő voltánál fogva az ország folyton fokozódó szén szükségletének tartalmát teszi. A közgyűlés az elnök beszédét osztatlan tetszéssel fogadta. Elhangzása után a részvényesek nevében Stromszky Sándor hosszabb beszédrel köszöntötte a mai jubiláris alkalomból a társulat két igazgatóját. Indítványára a közgyűlés az elnöknek, az igazgatóságnak, valamint a tisztviselői karnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Végül a közgyűlés az eddigi felügyelőbizottsági tagokat három évre újra megválasztotta. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az állami kőszénbányászat fejlesztése.

Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter f. hó 8-án törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé az állami kőszénbányászat fejlesztéséről. Ebben jóváhagyását kéri a pénzügyminiszter annak az intézkedésének, hogy: 1. a *vrđniki* kőszénbányát a ruma-vrđniki helyi érdekű vasúttal együtt 2,662.035 korona 15 fillérért, 2. a *ruma-klenaki* vasút törzs- és elsőbbségi részvényeinek nagy részét 1,454.856 koronáért, 3. *Bozovics* környékén öt bányatelket és 776 zártkutatómányi jogot 1,796.930 koronáért, végül 4. a *komlói* kőszénbányát 2,484.962 koronáért megvásárolta. E föl sorolt bányák, bányajogositványok, vasutak és mindezek tartozékainak vételára fejében 8,308.783 korona 15 fillér, felszerelési és beruházási szükségleteire pedig az 1908–1911. évekre összesen 27,387.371 korona hitelt kér, mely 4 százalékos adómentes koronajáradék-kötvények kibocsátása útján fedezendő. E beruházási hitelből 16,234.814 korona a petrozsényi, 3,935.427 korona a vrđniki, 2,297.130 korona az almásvölgyi és 3,020.000 korona a komlói bányászat beruházásaira, ezenkívül a vrđniki vasuti állomás kibővítésére 1,900.000 korona esik. A javaslat szerint felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a magyar királyi állami szénbányánál alkalmazott személyzet illetményeit az 1907. évi L. törvénycikk megfelelő alkalmazásával rendeleti uton ugyanugy szabályozhassa, mint a hogy a magyar királyi állami vasgyáraknál alkalmazott személyzet illetményei szabályoztattak, — és, hogy az állami szénbányászat ügyeinek intézésére az állami szénbányák középponti igazgatóságát ideiglenesen fölláthassa. Ezen szervezések végleges megállapítása iránt az 1910. évi költségvetésben előterjesztés teendő. A törvényjavaslat megokolása részletesen kifejti az egyes vásárlások szükségességét. Az állami szénbányák középponti igazgatóságáról ezt mondja a jelentés: A kincstári szénbányák egységes vezetése s még inkább az a körülmény, hogy a szénmegrendelések lehető gyors intézkedéseket igényelnek, elkerülhetetlenné teszik oly szervezet föllállítását, mely a szénterületek kutatását, a bányák üzemét, a szénmegrendeléseket és szállításokat egységesen intézi s bizonyos tekintetben tág hatáskörrel fölrüházva hivatva van arra, hogy az állami kőszénbányászatnak főleg hasznát nem tűrő üzleti részét közvetlenül a lehető gyors intézkedéssel bonyolítsa le. Ily szervezet, a minisztérium keretében mint ügyosztály, a dolog természeténél fogva, beilleszethető nem lévén, gondoskodnia kellett az állami szénbányák részére műszaki és igazgatási tekintetben oly önálló hatóságról, melyet az állami szénbányák vezetése, valamint az ezekre vonatkozó kereskedelmi és jogügyek határozott elvek szerint való intézése illeti meg. (Napilapok. 1909. 57. sz.)

Munkásjóléti intézmények a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-nél. Ma, mikor szociálpolitikai szempontból olyan nagy jelentősége van a munkásjóléti intézményeknek, igen nagy figyelmet érdemel az a nagy tevékenység, amit ez irányban kifejt a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-T. A munkabéremeléssel karöltve jár a társaság abbeli gondoskodása, hogy munkásainak és tisztviselőinek egészséges és viszonyaiknak megfelelő lakásokat nyújthasson. 1908-ban ezen a téren a legintenzívebb tevékenységet fejtette ki, mert a már tervbe vett épületeken kívül hozzá kellett látnia azokhoz az építkezésekhez is, melyek a kincstári bányák és járulékaik visszabocsátása által váltak szükségessé. A nőgrádmegyei bányához tartozó Etesen és Mátranóvákon

építtetett több tisztilakot és munkásházat. A zsilvölgyi bányához tartozó községekben és pedig Petrozsényben 73, Aninoszán 9, Vulkánon 219 és Petrillán 125, összesen 426 munkásházat és tisztilakot emeltek, összesen 954 lakással. Ezeken a már teljesen elkészült és rendeltetésüknek átadott épületeken kívül több munkásház és tisztilak alapját vetette meg és nagyobb terjedelmű telkeket szerzett be, melyeken 1909-ben és 1910-ben további munkásházakat és tisztilakot fog emelni. Intézkedett ekként arról, hogy nemcsak most meglevő munkásait lássa el egészséges lakásokkal és a kincstárnak átadott, illetve átadandó épületek pótolassanak, hanem gondoskodása arra is kiterjedt, hogy termelése fokozódásával szükségessé váló újabb munkások is letelepedésük idejében azonnal kellemes otthont találjanak náluk. Ezenkívül a társaság élelmiszer raktárakat létesített, hol olcsó és egészséges élelmiszert kapjanak a munkások. Több iskola és kórház, munkásorvosok, tanítók stb. bizonyítják azt, hogy a Salgótarjáninak van érzéke az igazi munkásszociológia iránt.

318—1909. sz. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. III. 941/3. számú végzése következtében Dr. Schulhof Zsigmond ügyvéd által képviselt Steiner Ferencz dévai lakos javára 284 kor. 40 fill. s jár. erejéig 1909. évi január hó 15-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 750 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak 1908-ik évi V. 2385 2. számú végzése folytán 284 kor. 40 fill. tökétkövetelés, ennek 1908. évi november hó 10. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 80 kor. 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Lupény községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1909. évi április hó 2-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1909. március hó 9. napján.

Biró János

kir. bír. végrehajtó.

73—1909. sz. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. I. 1527/10. számú végzése következtében Dr. Ábrahám-József petrozsényi ügyvéd által képviselt Rosenthal Manó petrozsényi lakos javára 200 kor. s jár. erejéig 1908. évi január hó 8-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1514 kor. 83 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok és felszerelések stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak V. 115. számú végzése folytán 200 kor. tökétkövetelés, ennek 1908. évi november hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 183 kor. 96 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Vulkán községben a végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1909. évi március hó 31-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj 1909. évi március hó 16. napján.

Biró János

kir. bír. végrehajtó.

NÉHÁNY HÁZ kedvező feltételek mellett eladó. Értekezni lehet **Weisz Rezső** áruházában Petrozsény.

317—1909. sz. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t.-c. 19. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. I. 1527/6. számú végzése következtében Dr. Ábrahám József petrozsényi ügyvéd által képviselt Rosenthal Manó javára 1514 kor. 13 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok falberendezések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak 1908-ik évi V. 238/3. számú végzése folytán eddig összesen 67 kor. 57 fillérben bíróilag már megállapított, költségek erejéig, Petrozsény községben a végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1909. évi március hó 31-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1909. évi március hó 10. napján.

Biró János

kir. bír. végrehajtó.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A vulkáni róm. kath. hitközség egyháztanácsa az erdélyi püspök úr Önmegmáltósága által jóváhagyott tervek alapján új templomot és paplakot épít, melynek föld, kőműves, ács, kőfaragó, tetőfedő, vasszállítási, asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkára nyílt versenyt hirdet.

A tervek és költségvetés, a szerződési tervezet és építési feltételek a plebánia hivatalában megtekinthetők és azoknak másolatai ott beszerezhetők.

Az (5%) öt százalék bánatpénzzel felszerelt ajánlatok ugy az egyes munkacsoportokra, valamint az összes munkákra **f. hó 25-én déli 12 óráig** a plebánia hivatalába benyújtandók. Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Tájékoztatás céljából közöltetik ajánlatot tenni óhajtokkal, hogy az egyháztanács már in.ézkedett 200.000 drb kézi téglá gyártása iránt, mely mennyiség 1000-ként 32 koronáért a helybeli téglagyárban és 2000^m kavics és falazó homok szállítása iránt, mely m³-ként az építő helyszínen 5 koronáért átteendő.

Fentartja az egyháztanács a jogot, hogy az ajánlatokban tekintet nélkül azok olcsóságára szabadon választhasson.

Vulkán, 1909. március 9-én.

Hoboth Á. József

lelkész.

Blascheck Aladár

főgondnok.

Söracsarnok megnyitás.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének becses tudomására hozni, hogy a mozgófénykép előadások tartására szolgáló teremben (Petrozsény, Kossuth Lajos-utca, saját ház) **söracsarnokot** rendeztem be, ahol folyton frissen csapolt legjobb minőségű **kőbányai részvény sör, villásreggeli, hideg és meleg ételek**, a termelőtől beszerzett **tiszta jóborok**, kitűnő **fekete kávé s kávéházi étkek és italok** pontos kiszolgálásával igyekszem m. t. vendégeim pártolását kiérdemelni.

Vasárnapokon délután 3 órától mozgófénykép előadások tartatnak s este 8 órától köznapokon hetenként 4-szer. Ezen idő alatt t. vendégeim a belépti-díj lefizetése mellett maradhatnak a söracsarnokban. Előadás után azonban a terem tetszés szerint akkor is rendelkezésre áll.

Tisztelettel:

Özv. Berger Adolfné.

Kiadó lakás!

3 szoba, konyha, pince és hozzátartozó mellék épületek, nagykerttel kiadó. Bővebbet: **Özv. GRÜN MÓRNÉ** :: :: :: üzletében Petrozsény. :: :: ::

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Arad.
5970. szám. I.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános írásbeli egységaras versenyárgyalást hirdeti:

A Petrozsény táralón létesítendő földszintes kettős altszti laképület és földszintes hivatalos helyiség, valamint az előbbtől mintegy fél kilométer távolságra létesítendő földszintes kettős órház és az ezen építményekhez tartozó melléképületek előállítási munkálataira.

Az építéshez szükséges anyagok közül a természetes követ a falazó és padlás téglát, a tetőfedő cserepet, az oltatlan meszet, a román és portlánd cementet s a szénalakot a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége adja, illetve bocsátja vállalkozó rendelkezésére, a többi építési anyagot első rendű minőségben a vállalkozó köteles adni.

(Lásd a szerződés tervezet 4. §-ának a) pontját.)

A pályázati feltételek, a szerződés-tervezet, az ajánlati minta és költség-számítások a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. oszt.) 3 korona lefizetése mellett, a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig bármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő bélyegjegyek előzetes megküldése után királyi postán is megkaphatók. Az építmények tervei a pályafentartási osztálynál megtekinthetők. Ugyancsak az említett hivatalnál megtekinthető: a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltétlfüzet általános határozatai, az államvasutak vonalain előállítandó épületek leírása és a feltétlfüzetek részletes határozatai is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtáráról megszerezhetők.

Az ajánlatot 1 koronás magyar okmánybélyeggel, az ajánlat mellékleteit, úgy mint a pályázati feltételeket, szerződés-tervezetet és költség-számításokat pedig ikenkint 30 filléres magyar okmánybélyeggel ellátva, lepecsételt borítékban a következő felirattal:

„Ajánlat az 5970 909. sz. versenyárgyalási hirdetés alapján a magyar királyi államvasutak Petrozsény táralóján létesítendő magas építmények előállítási munkálataira” kell benyújtani, vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1909. évi március hó 31-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános osztályának (I. osztály) főnökéhez (aradi és csanádi egyesült vasutak palo ája I. emelet 13. ajtó sz.)

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő letelével a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, vagyis 1909. évi március hó 30-án déli 12 óráig a pályázónak 1300 azaz Egezerháromszáz korona bántatpénzt a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének yitőpénztáránál, hivatkozással a hirdett versenyárgyalás számára, akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni, mely bántatpénz esetleg posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett áriolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque forgalmában bent vannak, a bántatpénzt a postatakarékpénztár útján is letehetik. Az ajánlatban a bántatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó. A bántatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, mert az ilyen csatolt összeg bántatpénzü el nem fogadható.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított, vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy egyesileg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az aláírt bántatpénz előlegesen le nem tételt, figyelembe nem vétetnek.

Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére a törvényes képesítéssel nem bíróknak, kötelesek ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Arad, 1909. március hó.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

OLCSÓ ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Van szerencsém az igen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozni, hogy Petrozsényben a Kossuth Lajos-utcában butor-raktárrammal egybekötve

ÜVEG- ÉS PORCZELLÁN

üzletet rendeztem be.

Elsőrendű összeköttetésem kapcsán azon kellemes helyzetbe vagyok, hogy minden e szakmába vágó cikket, úgy nagybani, mint kicsinybeni eladásoknál igen jutányos árban árusíthatom.

Elvállalok építkezési üveg munkákat, képkeretezést stb., tartok raktáron mindennemű tábla-üveget, asztali- és függőlámpákat, képkereteket, korcsmai és lámpaüvegeket, szervizeket a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve

teljes tisztelettel

Goldstein Albert.

OLCSÓ ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS!

:: Gyönyörű választék kézimunkákban és ahhoz való anyagokban! ::

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

:: : PETROZSÉNY, KOSSUTH LAJOS-TÉR. :: :

Dr. ROSENBERG-féle ház.

Mélyen leszállított árak!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Állandóan nagy választékban:

harisnyák, keztyűk, elegáns övek, eső- és napernyők, fiu-, lányka-, férfi- és nőisapkák, női kizitáskák, pénz- és szivartárak, utazóböröndők, utazókosarak, sétabotok, kosárdiszmúárak, asztaldiszek, emlékkönyvek, plús kazetták, gallérok, kézelők, gyermekjátékok, ajándéktárgyak stb. stb. Különlegességek férfi és női fehérne-
:: : műekben és nyakkendőkben! :: :

Tömeges látogatást kér teljes tisztelettel:

REINER ANDOR Petrozsény.

Nagyraktár valódi angol és francia parfümökben!